

פחד דוד

פרשת
תולדות
כ"ט חשון
תשע"ח

895

שבת מברכין

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

4:24 | 4:09 | 4:18 | 4:04 **הדלקת נרות**

5:19 | 5:16 | 5:18 | 5:17 **מוצאי שבת**

5:56 | 5:53 | 5:55 | 5:55 **רבינו תם**

המולד: בליל ראשון בשעה 12 57 דק' ראש חודש כסלו: ביום ראשון

הילולא
דצדיקיא

- כט - רבי ידידיה מונסנגו
- א - רבי יוסף שמואל מקראקא
- ב - רבי אהרן קוטלר ראש ישיבת לייקווד
- ג - רבי יוסף דוד
- ד - רבי רפאל כדיר צבאן
- ה - רבי שמואל הלוי אידלס, המהרש"א
- ו - רבי שמואל ב"ר דניאל פינטו

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה: p@hpinto.org.il

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלוכ"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוכ"ן רבי חיים פינטו זיע"א

משכיל לדוד

אמת ושקר בעולם הזה

כאשר משה רבנו עלה למרום הוא חזר משם עם תורתנו הקדושה ואף עם מתנות רבות שקיבל מהמלאכים ומהשטן, כמאמר דוד המלך "עלית למרום שבת שבי לקחת מתנות" (תהלים סח, יט), וכתבו המגלה עמוקות והרמח"ל ש"שבי" ראשי תיבות רבי שמעון בר יוחאי. ופירושו, שמשה רבינו הביא גם את התורה שבעל פה, והיינו, רבי שמעון בר יוחאי. ונראה לבאר בפסוק זה שהשבי ששבה משה זה הסודות ששמע מהמלאכים, שהרי משה עלה למרום כדי לקבל תורה ובאו המלאכים והוסיפו לו, וזה השבי שמשה שבה.

וכפי שהסברנו שהעולם הבא נקרא אמת והעולם הזה נקרא שקר, וודאי שמי שאוחז בתורה הוא אמת, אך היצר הרע בכוחו להראות לאדם שקר כאמת. עשיר, אין בכוחו לדעת מהו עוני, רק אם בעצמו יהא עני ידע את משמעות הדברים. מסופר על הגאון הצדיק כ"ק רבי חיים מצאנז זיע"א שישב כל כולו שקוע בעולמה של תורה וקם לקחת איזה ספר. והנה בהליכתו השמיכה שעליו נגעה בנר שלאורו הוא למד ונדלקה. שמשו שראה אש מיד חש למקום וזרק על רבו שמיכה לכבות את האש. הרבי זיע"א זעק עליו על שמפריע לו בלימודו. עד כדי כך היה שקוע בלימוד, שלא שם לב כלל לדליקה. כזו שקיעות בכוחה להביא את האדם לאמת.

ולהבדיל, לפני זמן ביקרתי אשה שברעידת אדמה נפל עליה קיר והיא נפצעה. שאלתי אותה, לא חשת ברעידת אדמה, והשיבה שלא. הוספתי ושאלתי אותה כיצד לא הרגשת בזה, ואמרה שקיבלה באותו יום סחורה של יהלומים והיתה עסוקה בהם עד כדי כך שלא הרגישה במתרחש. לומדים אנו מזה, במה שאדם עוסק - באותו עולם הוא חי. אדם שיעסוק באמת, יחיה בעולם של אמת, ויהיה שקוע בו כמו הגאון הצדיק רבי חיים מצאנז זיע"א. ולהבדיל אדם שיעסוק בעולם של שקר יהיה כל כולו שקוע בו עד כדי כך שברעידת אדמה הוא לא יבחין בנעשה.

וכך יעקב ועשו שניהם גדלו באותו הבית ממש, אך יעקב היה איש תם יושב אהלים. עולם הבא נקרא אוהל וכן עולם הזה נקרא אוהל, ובלשון רבים זהו אהלים, ועל יעקב נאמר 'אהלים' בלשון רבים, כיון שאצל יעקב גם עולם הזה היה עולם של אמת כמו עולם הבא. אם כן יעקב היה יושב בשני אהלים שהם שני העולמות שהיו אצלו בבחינת עולמות של אמת. ובאמת החיים בעולם הזה אינם קלים.

אם כן יעקב ועשו אמנם נולדו באותו הבית וכו' אך יעקב בחר בעולם של אמת כפשוטו. לעומתו עשו בא ואמר, אם הקב"ה ברא בעולמו כל כך הרבה תענוגים, כנראה שצריך ליהנות מהם, וזו האמת. ונתבונן, אם הקב"ה ברצונו שנחיה חיים רוחניים, מדוע ברא לנו עולם הזה כל כך מפתה. הביאור בזה שהקב"ה נתן לנו בחירה. הוא הביא אותנו לעולם שמחד אפשר להגיע בו לדרגות רוחניות, ומאידך אפשר לחיות בו רק את הגשמיות, ולרדת מטה מטה.

"ויגדלו הנערים ויהי עשו איש יודע ציד איש שדה ויעקב איש תם יושב אהלים" (בראשית כה, כז)

יעקב ועשו היו שני אחים אשר נולדו לאותו אב ואם. שניהם היו בניהם של יצחק ורבקה, ושניהם היו נכדים לאברהם ושרה אבותינו הקדושים, ובכל זאת כתוב "עשו איש יודע ציד איש שדה ויעקב איש תם יושב אהלים". ויש להתבונן כיצד זה קרה, הרי שניהם בראשית דרכם למדו באותה ישיבה, חונכו אצל אותם הורים ואף נוצרו מאותם הורים. אם כן כיצד זה שנערים הגדלים יחד אחד יוצא לצוד ציד וכו' והשני איש תם יושב אהלים.

ונראה לבאר, העולם הבא נקרא עולם האמת, והעולם שלנו הוא עולם השקר, ויש להתבונן מה בעולמנו נקרא שקר, אם לאדם ישנו איזה מלבוש ואומר יש לי מלבוש וכי זה שקר, אם כן מה בעולמנו נקרא שקר, האם ישנה איזו מציאות של שקר דווקא בעולם הזה, ואם ישנה כזו מציאות - מה היא.

לאחר שעם ישראל יצאו ממצרים ועלה משה רבינו למרום בכדי להוריד את התורה, היה שם במרום ויכוח עצום של טענות אמת בין משה רבינו למלאכים. המלאכים טענו, וכי אדם שבא מעולם השקר יקבל את התורה שהיא כל כולה אמת, ומשה לעומתם טען, כיון שאנו חיים בעולם השקר זקוקים אנו לתורה שתתן לנו דרך ואמת, כי אלמלא התורה האדם ימשיך בדרכו החשוכה.

רואים אנו עד כמה עולמנו שקר, שהרי אנוש הוא נכד של אדם הראשון. האדם הראשון הוליד את שת ושת הוליד את אנוש, וכבר בזמן אנוש עבדו בעולם עבודה זרה. והדבר פלא, דהרי אם קצת יחשוב אנוש מי הוא סבו, יכיר בבורא עולם, כיון שאז התחיל הכל, שהרי אביו של אדם הראשון הוא הקב"ה, וכיצד זה קרה שכבר בזמן הנכד עבדו בני האדם עבודה זרה ולא הכירו בהקב"ה. התשובה היא, עולמנו הוא עולם של שקר, האדם לא רואה את הקב"ה אפילו כשהוא פשוט. זה מה שטענו המלאכים למשה, שאין להוריד את התורה לעולם שכזה. לעומתם טען משה דהיינו הנותנת, היות והעולם כזה, הוא זקוק לתורה כדי שתישר אורחותיו.

משה רבינו שקיבל מתנה כל כך יקרה, והיא - חידושי תורה מפי המלאכים, בודאי ק"ן עד מאוד כיון שזו מתנה שאפשר לשמוח בה. שהיא קיימת לעד. וזה אנו אומרים בתפילת שחרית בשבת "שמח משה במתנת חלקו".

עולם הבא הוא כל כולו אמת וצריך האדם לדעת את עומק האמת שבעולם הבא. מן הרב שך זצ"ל אמר שהדין בעולם הבא אינו רק על המעשה שעשה האדם בצורה הנראית לעין, אלא דנים אותו על עומק המעשה ממש, וזה נקרא עולם של אמת, שכל פרט ופרט נבדק עד היסוד וקשה לעמוד מול האמת הזו.

כאן בעולם הזה אין באפשרותנו להמחיש מהו עולם הבא, חז"ל אומרים (אבות ד, יז) "יפה שעה אחת של קורת רוח בעולם הבא מכל חיי העולם הזה". אם ניקח את כל תענוגות העולם של אדם אחד במשך שנים רבות, הם אינם שווים בערכם כמו שעה אחת בעולם הבא.

במסילה נעלה

שביבי אמונה ובטחון מפקנסו של מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

דברי חכמים

פרפראות לפרשה

משולחנם של חכמי התורה

"זיהי כי זקן יצחק ותכהן עיניו מראות" (בראשית כז, א)

אומרים חז"ל כי מתנה זו של כפרת עוונות על ידי ייסורים, קבלנו בזכות יצחק אבינו: "אמר יצחק; ריבון כל העולמים, אדם מת בלא ייסורין מידת הדין מתוחה כנגדו" אמר לו הקב"ה: חייך, דבר טוב תבעת, וממך אני מתחיל".

סיפר המגיד הירושלמי הגה"צ רבי שבתאי יודלביץ זצ"ל; מעשה באדם שהיה למוד בייסורים ומכאובים שונים, מחלות פקדהו ואת אנשי ביתו, פרנסתו לא היתה מצויה ברוח, ועוד קשיים שונים ליוו אותו בימי חייו.

יום אחד החליט שהוא נוסע אל הצדיק המקובל רבי שלום שרעבי זצ"ל, כדי לשאלו מה עליו לעשות כדי שיוקל לו. כאשר בא לבית הרב נתבקש ע"י הרבנית להמתין עד שהרב יתפנה אליו.

התיישב האיש וכיון שהיה עייף מטרוח הדרך, שקע בשניה עמוקה. ובחלומו הוא רואה את עצמו מגיע לשמים ורואה לפניו דרך שוממה, אף נפש אחת לא נראתה באופק, דממה מוחלטת שררה במקום. לפתע שמע מאחוריו קול רעש גדול, הקול הולך ומתקרב אליו. לפתע עוקפת אותו מרכבה גדולה מלאה מלאכים צחורים כשלג, המרכבה חלפה במהירות ונעלמה באופק. שוב דמם המקום והאיש המשיך בדרכו. כאשר תמה שירת המלאכים הלבנים, החלה לעבור על פניו שיירה ענקית של מרכבות נושאות מלאכים שחורים מטילי אימה. הדבר עורר את סקרנותו, הוא החיש את צעדיו, עד אשר הגיע לעבר מרכז הכיכר שם עמדו מאזנים ענקיות, והחלו לעלות עליהן.

האיש לא הבין מה מתרחש לנגד עיניו, עד שהוסבר לו, שכאן הוא ב"ד של מעלה וכעת דנים דינו של אדם. המלאכים העולים על המאזנים נוצרו מהמצוות ומהעבירות שעשה האדם בימי חייו, וכאשר עושה האדם מצוה בשלימות, נברא מלאך לבן גדול וכבד משקל, אך כאשר אין המצווה נעשית בשלימות נברא מלאך פגום, חסר איברים או דק וצנום. והוא הדין לגבי המלאכים הנוצרים ממעשי העבירות, אלה שנבראו מעבירות שנעשו ככוונה תחילה או מתוך הנאה, נראו כאן גדולים וכבדים. לעומתם, המלאכים שנבראו ממעשי עבירה שהיו בשוגג, היו צנומים וקטנים.

הוא הבחין באמת שעל כל מלאך כתוב שם של מצוה או של עבירה. על המרכבות שבהן היו המלאכים הלבנים היה כתוב: תפילה, כיבוד אב ואם, גמ"ח, שמירת שבת ועוד, ועל המרכבות של המלאכים השחורים: ביטול תורה, לשה"ה, חילול שבת, גזל, קנאה ועוד.

בעוד הם מטפסים ועולים על המאזנים, התעניין האיש לדעת מי הוא האדם הנידון במשפט זה. כאשר משיבים לו, שהוא עצמו נידון במשפט, הוא נדהם ונחרד לראות כי כל המלאכים כבר ניצבים על המאזנים, וההכרעה נוטה לצד המלאכים השחורים. ידוע ידע, כי אם זו תהיה התוצאה הסופית, יהיה דינו כדון הרשעים, והחל וועד כולו מפחד.

והנה הכרוז מכרוז ושואל, האם נשארו עוד מלאכים? התשובה היא: "לא"! ושוב שואל הכרוז, אולי סבל היהודי ייסורים בימי חייו, וא"כ אפשר לצרפם לצד הזכויות? מיד מופיעה מרכבה ענקית של מלאכים שנבראו מכח הייסורים שסבל, וכנגד כל מלאך של ייסורים הורידו מהמאזנים כמה מלאכים שחורים!

כאשר תמו גם מלאכי הייסורים ראה שהכף עדיין נוטה במשהו לצד העבירות, ומזה הבין האיש שמצבו כבי רע. הנה עוד מעט קט יוכרו על פסק דין, והכף נוטה לרעתו. בצר לו נפלטה לפתע מפיו זעקה גדולה ומרה: "הבו לי עוד קצת ייסורים!"

מקול הצעקה התעורר האיש מחלומו, וכשהבין שהכל היה חלום, קם ממקומו ופנה לעבר הדלת. הרבנית קראה אחריו: "הרי רצית לדבר עם הרב"? השיב לה: "כבר אין צורך, קיבלתי את התשובה המתאימה מהשמים..."

השלך על ה' יהבך

באחת השבתות דרשתי בבית הכנסת אודות מעלת הביטחון בה', ואמרת ששלחנו לחוש בכל עת שהקב"ה הולך לצדנו, והקשיים האישיים שלנו הרי הם קשייו של הקב"ה עצמו. עלינו להשליך עליו את הקשיים שלנו ולבטוח בו שיביא להם רפואה, כמאמר הכתוב "השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך לא ייתן לעולם מות לצדיק" (תהילים נה, כג).

ימים ספורים לאחר הדרשה פגשתי יהודי שבעבר היה נתון בבעיה מסוימת, ולפיכך התעניינתי אודות בעייתו ושאלתי אותו האם נמצא לה פתרון.

היהודי אמר שברוך ה' כבר אין לו שום בעיה, וכששאלתי אותו כיצד נפתרה בעייתו, השיב לי:

"כבוד הרב, הרי אמרת לנו בשבת שכל בעיותינו הן בעיותיו של הקב"ה, כיון שכך אמרתי לקב"ה; 'ריבונו של עולם, הבעיה הזאת היא שלך ואתה תפתור אותה על הצד הטוב ביותר'. אני מאמין באמונה שלימה שהקב"ה יפתור את הבעיה במהירות וללא קושי, ומבחינתי העניין נגמר".

חיוקתי את היהודי בביטחונו בהש"ת, והוספתי ואמרת לו שחז"ל אומרים שכאשר יהודי חש בראשו ואינו מרגיש טוב - כביכול גם הקב"ה חש בראשו ואינו מרגיש טוב, ועל כך נאמר "עימו אנוכי בצרה" (תהילים צא, טו). וכאשר נכניס דברים אלו ללבנו, יגדל ביטחוננו בקב"ה ונזכה שיציל אותנו מכל צרה וצוקה.

החוב המעיק

יהודי יקר בא לפניי ודאגה עצומה על פניו. מיד כשהתיישב בחדרי פרץ בבכי נורא ממנו הבנתי שצרה איומה באה עליו.

דקות ארוכות בכה היהודי, וכשהצליח להירגע מעט מבכיו שאלתי אותו בעדינות מה מעיק עליו. והיהודי סיפר שכבר שנה שלימה רובץ עליו חוב כספי בסך עשרת אלפים שקלים.

כששמעתי זאת ריחמתי עליו, ונתתי בידו את הסכום כולו כדי שיוכל להשיב מיד את חובו לבעליו. רק אז בכיו של היהודי נפסק, והוא יצא מחדרי רגוע ושליו.

לאחר שיצא מחדרי חשבתי לעצמי שזיכתי ומשמים בחרו בי להיות השליח של הקב"ה להעביר ליהודי את הכסף לפירעון החוב, אולם יחד עם זאת הייתי המום מגודל הדאגה שהייתה ליהודי מחובו הכספי.

הרי היה עליו להיות שלם באמונתו והיה צריך להרגיש ולחוש שניסיון החוב הוא מאת ה' יתברך! ומי שהביא לו את צרתו הוא שיגאל אותו ממנה ולא אחר, ולאחר שהיה בוסח בקב"ה שיוציא אותו מצרתו וישלח לו את ישועתו - בודאי בעייתו הייתה נפתרת במהירות רבה יותר. וכל זמן שהוא חשב שחובו הכספי הוא באחריותו בלבד - ישועת ה' התעכבה מלהגיע אליו.

במרה מפטירין

הפטרת השבוע:

"ויאמר לו יהונתן מחר חודש" (שמואל א. כ)

הקשר לפרשה: שבת זו היא שבת שלמחרתה יחול יום ראש חודש כסליו, ומכאן הקשר להפטרת בפרק שבו מוזכר העיתוי "מחר חודש".

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

נקרא מקבל רכילות

אפילו אם נתברר לו שהוא אמת, מה שסיפרו לו, שאחד דיבר עליו, או עשה מעשה נגד רצונו, אך יש בדבר הזה לשפטו לצד הטוב ולצד הזכות, שלא היתה כוונתו להקניטו בזה, רק ענין אחר, וידוע דמצוה מן הדין לדון אותו לכף זכות, והוא על ידי שלא רצה לדון אותו לכף זכות, ממילא נשתרבו עליו ענין זה לעולה, מה שדבר עליו או עשה מעשה נגדו, ונקט לה בלבו עליו עבור זה, לכן נקרא משום זה בשם מקבל רכילות

מן האוצר
ממשנתו של מו"ד הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

ברכת יצחק לעשו

**"ועשה לי מטעמים כאשר אהבתי והביאה לי ואכלה
בעבור תברכך נפשי בטרם אמות"** (בראשית כז, ד)

יצחק אבינו פונה לעשו בנו ומבקש ממנו שיצא לשדה, יצוד עבורו ציד, ויכין לו מטעמים כאשר אהב. וקשה מהו לשון "מטעמים כאשר אהבתי", וכי יצחק שהיה קדוש ופרוש מכל הבלי עולם הזה, היה לו רצון למטעמים מזינים ומשובחים.

כמו כן קשה, שהרי יצחק אמר לעשו להשחזי את הסכין בטרם הוא יוצא לצוד ציד עבורו. וצ"ע דאם יצחק סומך על עשו בנו שיביא לו אוכל כשר, מדוע הוא מתריע בפניו להשחזי את הסכין, ואם יצחק באמת לא סומך על עשו, כיצד הוא מבקש ממנו ללכת לצוד לו ציד מבלי לחשוש שעשו יאכילהו ונבלות וטריפות.

ונראה ליישב הדברים, יצחק מעוניין היה להעניק ברכה לעשו בנו, וברצונו שגם הקב"ה יסכים עמו ויאציל עליו מברכתו. וכדי שלברכה תהיה יכולת לחול על עשו, יצחק מבקש ממנו לטרוח עבורו ולהכין לו מטעמים, כי ככל שעשו יטרח יותר בהכנת הסעודה, כך ירבו זכויותיו ולברכה תהיה יכולת קיום. ויצחק אינו מבקש את המטעמים משום שנפשו חשקה בכך, אלא רק מפני רצונו להרבות את זכויות עשו, ועל ידי כך הקב"ה יסכים עימו בברכותיו והן תוכלנה לחול על בנו עשו.

לכן יצחק מבקש מעשו להשחזי את הסכין, היות וכל הטרחה להבאת הציד היא בכדי להעצים את זכויותיו ולהרבות את שכרו. ויש בזה מסר לדורות, שהמעוניין שהברכה תחול עליו, יש לו להקפיד בכל פרטי המצווה וחלילה לא לזלזל בקיומה. כידוע על ידי כל קיום מצוה נברא מלאך, וככל שהמצוה נעשית בהידור רב יותר, המלאך שנברא הינו מושלם ושלם יותר. ואם חלילה המצוה נעשתה בהיסח הדעת ומתוך זלזול, אזי המלאך שנברא הוא בעל מום וקטוע איברים. ולאחר מאה ועשרים שנה יתקבצו כל המלאכים שנבראו ממצוות האדם ויבואו להעיד בפני בית דין של מעלה היאך אותו אדם קיים את המצוות. וכגודל שלמות המלאך שנברא מקיום המצוה, כך השכר הוא גדול.

יצחק אבינו לא חשש שבנו יאכילו טריפות, כיון שעשו ידע שהקדוק בקיום המצוה יזכה אותו בברכות, והיות ועשו רצה אותן מאוד, על כן יצחק היה סמוך ובטוח שבנו יטרח בדבר, ואף אם לא יקיים את השחיטה כהלכתה, ידע יצחק אבינו שהקב"ה שומר את חסידיו, כדכתיב (שמואל א' ב, ט) "רגלי חסידיו ישמור".

חזק וברוך

על מידות שבין אדם לחברו

עד כה השכלנו כי אהבת הזולת והגאולה השלימה - צועדות שלובות זרוע ולא ניתן להפריד ביניהם. רעיון זה כבר קבל ביטוי מעשי בעת גאולת מצרים, הגאולה הראשונה של עם ישראל, הגאולה אשר עשתה אותו לעם.

כאשר מבקש הקב"ה לשלוח את משה לדבר בשמו אל בני ישראל, ולגאולם מגלות מצרים בה הם שקועים במשך מאות שנים - משיב משה ואומר (שמות ד, יג): "ויאמר בי ה' שלח נא ביד תשלח". מבארים חז"ל במדרש ש"בשעה שנטל משה את המלכות ואהרן את הכהונה, לא שנאו זה את זה, אלא היו שמחים זה בגדולת זה וזה בגדולת זה. תדע לך, שבשעה שאמר הקב"ה למשה שילך בשליחותו אצל פרעה, וא"ל: שלח נא ביד תשלח - את סבור שמא עיכב משה שלא רצה לילך? אינו כן, אלא כמכבד לאהרן! אמר משה: עד שלא עמדתי - היה אהרן אחי מתנבא להם במצרים שמונים שנה וכו', כל השנים האלו היה אהרן אחי מתנבא ועכשיו אני נכנס בתחומי של אחי ויהיה מצר? לכך לא היה רוצה לילך".

"אמר ליה הקב"ה למשה: לא אכפת לאהרן בדבר זה! לא די שאינו מצר, אלא עוד שמח! תדע לך, שאמר ליה: וגם הנה הוא יוצא לקראתך וראך ושמח בלבך. אינו אומר: 'ושמח בפיו', או 'ושמח' בלבך, אלא 'ושמח בלבך' וכו'. כיון שאמר ליה כך - קבל עליו לילך".

מרח הגרא"מ שך זצ"ל, מעיר כי הדברים נוראים ממש:

הנה עומדת לפני משה רבנו מצוה רבת, על ידו עומדת להתגלגל גאולת ישראל משעבוד מצרים, והקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו מצוה אותו על כך! ובכל זאת, מסרב משה לקבל על עצמו את השליחות, בשל החשש שמא יפגע הדבר באהרן אחיו ויגרם לו חלישות הדעת! כלומר: משה רבנו הבין, כי במקום בו ישנו חשש של פגיעה בזולת - דעת התורה מחיבת להימנע מלקבל על עצמו את שליחותו של מקום!

משה רבנו ידע היטב, שפגיעה בזולת וגאולת ישראל - הנן תרתי דסתרי. לא יתכן שהגאולה תבוא על ידי פגיעה בכבודו של אחר! מעתה, כך אמר משה רבנו לפני הקב"ה:

"רבנו של עולם! הלא אם תגרם כתוצאה משליחותי פגיעה כלשהי לאהרן, ברור כי הגאולה תמנע... ובכן, כיצד אוכל לקבל על עצמי את השליחות שמטרתה לגאול את ישראל, בו בזמן שברור שלא אוכל למלא את השליחות הזו?"

הקב"ה לא השיג על הסברה שהעלה משה רבנו. גם הוא הסכים כי אילו תיגרם פגיעה לאהרן הכהן, לא יהא בשליחות זו כדי לגאול את כלל ישראל. אלא שהקב"ה משיב כביכול ומבהיר למשה רבנו: "טעות בידך כאשר סבור הנך כי שליחותך תפגע באהרן אחיך. לא מיניה ולא מקצתיה! לא זו בלבד שהשליחות לא תפגע בו - אלא שהיא תגרום לו לשמחת הלב, וממילא לא יהא כל עיכוב לגאולת ישראל!"

ומכאן, כי אם מבקשים אנו לזכות ולהיגאל גאלת עולמים, לא נותר לנו כי אם להחזיק בעצה האלמותית אשר ליחה לא נס מעולם, העצה אשר הוכיחה את עצמה בימיו של משה רבנו ותוכיח את עצמה לדורי דורות: לאהוב איש את רעהו כאחיו, להתרחק כמטחוי קשת משנאת רעים, ואז, כאשר נתקן את אותם עוונות מחמתם ירדנו לגלות זו - נזכה להיגאל ממנה בגאולה שלמה, ולבנין בית המקדש במהרה בימינו אמן.

מתורתו של אליהו הנביא זכור לטוב

זכור לטוב

ושמא תאמר מנין לך לומר כך, תדע לך שכך הוא, צא ולמד מנבל הכרמלי שבאו אצלו אותן עשרה התלמידים של דוד וראו אצלו כל אותה הסעודה הגדולה ולא רצו ליהנות ממנה שהיו אומרים להם שלא בקש זה אלא להורגן.

ברוך המקום ברוך הוא שאין לפניו לא עולה ולא שכחה ולא משוא פנים, כשם שביקש נבל הכרמלי מיתתן של תלמידי חכמים, לפיכך נפל ברוחו לאחר עשרת הימים, שנאמר (שמואל א, כ"ה) "ויהי כעשרת הימים ויגוף ה' את נבל וימת". אם מרובים הם, יאמר כארבעים או חמשים, ואם מועטין הן יאמר כארבעה או חמשה, מה תלמוד לומר "ויהי כעשרת הימים", אלא אלו עשרת הימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים, שנתן להם הקדוש ברוך הוא לישראל תשובה למחול להם על כל עונותיהם - כך נתן לנבל לעשות תשובה ולא עשה. לכך נאמר "ויהי כעשרת הימים ויגוף ה' את נבל וימת".

וכי מה כתיב בענין של אחריו "וישמע דוד כי מת נבל ויאמר ברוך ה' אשר רב את ריב חרפתי מיד נבל ואת עבדו חשך מרעה ואת רעת נבל השיב ה' בראשו וישלח דוד וידבר באביגיל לקחתה לו לאשה וגו' ותלך אחרי מלאכי דוד ותהי לו לאשה". בוודאי עליו נאמר (איוב כ"ז) "יכין [רשע] וצדיק ילבש וזה אחריתו של עולם".

הוא קורא אותם אחי ורעי, שנאמר "למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך" (תהלים קכ"ב) תלמוד לומר הוכיח תוכיח את עמיתך. יכול אפילו אם אתה יודע שהוא רשע ושונאך אע"פ כן אתה חייב להוכיח אותו, ת"ל הוכח תוכיח את עמיתך, לעמיתך שהוא אוהבך ושהוא עמך בתורה ומצות אתה חייב להוכיח אותו אבל לרשע שהוא שונאך אין אתה חייב להוכיח אותו, וגם אי אתה רשאי להוכיח אותו, שנאמר (משלי ט) "יוסר לץ לוקח לו קלון ומוכיח לרשע מומו אל תוכח לץ פן ישנאך הוכח לחכם ויאהבך".

מאי ולא תשא עליו חטא, אמר ר' אליעזר בן מתאי, אם יש בו דבר שאתה יודע בו אמור לו בינו לבינך ואל תהא חוטא בו, לכך נאמר ולא תשא עליו חטא. כיוצא בדבר הרי הוא אומר (שם כ"ד) "בנפול אויבך אל תשמח ובכשלו אל יגל לבך פן יראה ה' ורע בעיניו והשיב מעליו אפו", ולהלן הוא אומר (שם י"א) "ובאבוד רשעים רנה", כיצד יתקיימו שני כתובים הללו? אלא תלמיד חכם שניצחך היום במלאכה ולמחר בא דבר לידו, אל תשמח בו, שנאמר "פן יראה ה' ורע בעיניו". אבל אם אחד מישראל שהוא רוצה לשמוח במפלתן של רשעים, באותן המבקשים לעשות רעה לישראל חברו שהם רשעים גמורים, מותר לשמוח ברעתן.

דבר אחר, לא תלך רכיל בעמיתך. ברוך המקום ברוך הוא שאין לפניו משוא פנים, כשם שהקדוש ברוך הוא יהי שמו הגדול מבורך לעולם ולעולמי עולמים מגלגל לפניו מדת הרחמים ומעביר מלפניו מדת הדין ולא שומר קנאה ונקמה בלבבו על ישראל בכל מקומות מושבותם ודברי תורה אינו מונע מהם, כמו כן יעשה כל אחד ואחד מישראל לחברו, שנאמר (ויקרא י"ט) "לא תשנא את אחיך בלבבך הוכיח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא. לא תקום ולא תטור את בני עמך ואהבת לרעך כמוך אני ה'". מה תלמוד לומר בלבבך, בשנאה המיושבת בלב. יכול באחיו מן האב או מן האם הכתוב מדבר, או יכול שאינו מדבר אלא כנגד הקדוש ברוך הוא שאין לו אחים אלא ישראל שאינו שונא אותם לא בעולם הזה ולא לימות בן דוד ולא לעולם הבא, אלו צדיקי עולם שעושין תורתו בכל יום תמיד שהקדוש ברוך

אנשי אמונה

אורחות חיים מתוך הספר "אנשי אמונה" לתולדות צדיקי משפחת פינטו זיע"א

פועלו הרב של רבי חיים פינטו זיע"א למען העניים והנוזקים, הפכו אותו עד מהרה לאישיות מקובלת מאד אצל כל היהודים, שנוכחו לדעת כי כל מעשיו הם לשם שמים בלבד. מי שחיפש אותו, ידע שמקומו בין האנשים העניים ודלת העם. שם הרבה לשבת ולשוחח איתם, לדבר על לבם לבל יעצבו, וגם דיבר על לב העשירים שלא יעלימו עין מן הצדקה.

משימה זו היתה קשה שבעתיים בפרוס חג הפסח כאשר ההוצאות גדולות ומרובות יותר בשל שמחת החג, אז רבי חיים לא היסס להפעיל את כל כובד משקלו על העשירים, כדי שיתרמו מהונם למען עניי העיר. הוא היה עובר לפני הפסח מאיש לאיש ומבקש שיפתח את ארנקו, כדי שלא תשרה עצבות חלילה, ולו גם אצל משפחה יהודית אחת בחג הפסח. כל אלו שתרמו, היו זוכים ממנו לברכות עד אין קץ.

אמנם, נכבדי העיר לא ראו בעין יפה את ישיבתו של הצדיק בין דלת העם. אבל רבי חיים זיע"א הסביר להם את הדבר בטוב טעם: "כדי להבין את מצבם של העניים, צריך ממש לשבת במקומם ולהיות כמותם, ואז ניתן להבין עד כמה יש לעזור ולסייע לכל עני ונצרך בישראל". אשריו ואשרי חלקו, ומי ייתן לנו את תמורתו.

כיצד היה נראה סדר יומו של רבי חיים פינטו?

כך סיפר משמשו ר' ישועה:

"בבוקר מוקדם הלכתי לביתו, ואז כבר מצאתיו בבית הכנסת שבקומת העליה שבביתו כשהוא מתפלל. לאחר התפילה ירד אל אשתו ושאל אותה מה היא צריכה. לאחר שהשיבה לו, נתן לה כסף לקניות, ומיד יצא ללכת מבית לבית לגבות כספי צדקה לעניי העיר".

"ורגליו היו ממש מוליכות אותו דווקא לבתים של חולים, עניים, לבתים של נזקקים, ולכולם ערך לבדו את הקניות ונתן להם מצרכים. בכל מקום הגישו לו לאכול אבל הוא רק טעם מעט, ואמר לי אתה תאכל בכל מקום. שאלתי אותו: רבי, כמה אני מסוגל לאכול? והוא השיב לי: אתה עוד צעיר, אתה יכול לאכול. ואם הם נותנים אסור לבזות אותם וצריך לאכול בכל מקום".

"כך הלך מהבוקר עד הלילה, מקצה העיר ועד קצה העיר כדי לעשות חסד בגופו ובממונו עם אנשים. כך בשנות צעירותו וכך גם עד זקנה ושיבה. מעכשיו תבינו, כמה כוח היה נצרך לכל משמש וגבאי ללוות אותו בכל יום ויום בעבודת קודש שכזאת. שכן בוודאי, גם בלילות היה עוסק בתיקונים ובלימוד התורה. ומי יעמוד בהר ה' ומי יקום במקום קדשו, נקי כפים ובר לבב".